

Biológiai Spárga – A Palántanevelés és a Termesztési Technológia Sajátosságai

Автор(и): доц. д-р Цветанка Динчева, ИЗК "Марица" в Пловдив; доц. д-р Емил Димитров, ИПАЗР "Никола Пушкарров", София

Дата: 05.11.2025 *Брой:* 11/2025

Összefoglalás

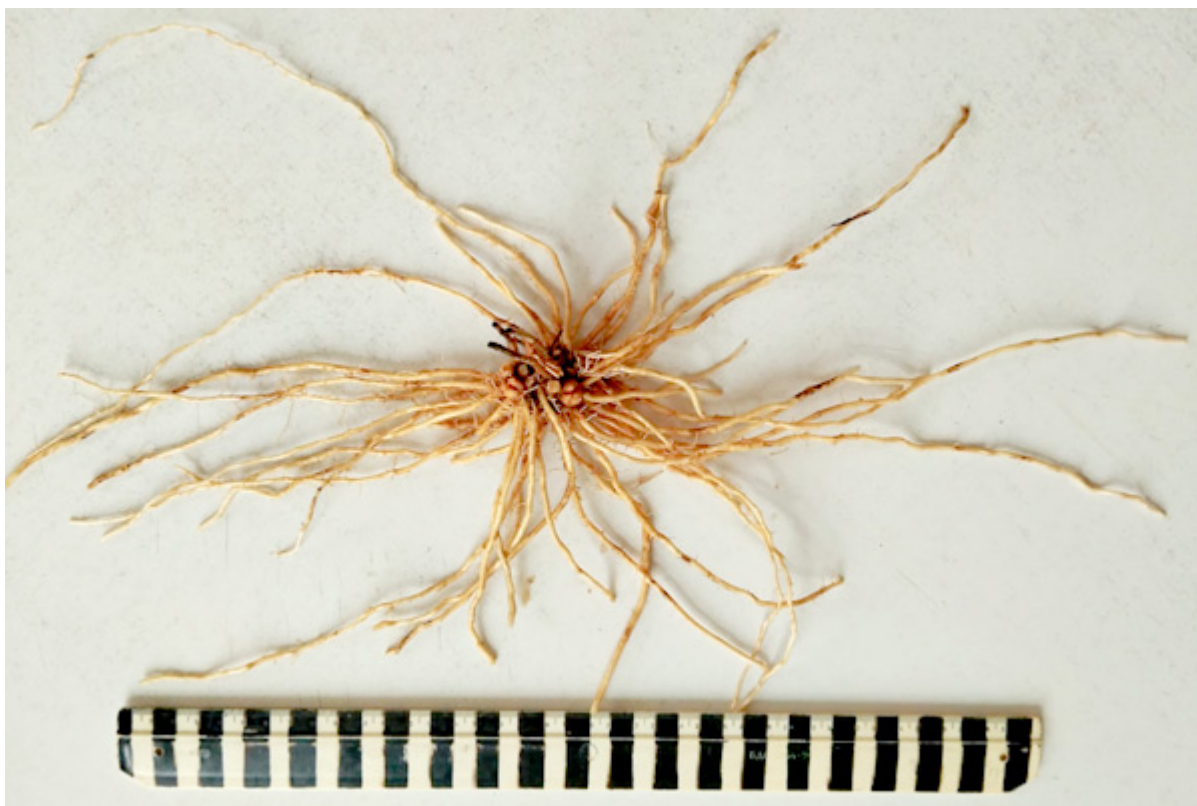
Az utóbbi években egyre nő a termelők és a fogyasztók érdeklődése a spárga iránt. Biokörülmények között történő termesztése és az egészséges, jó minőségű termés korai tavasszal történő betakarítása növeli értékét, mint fontos piaci kultúrának, miközben hozzájárul a zöldségfélék diverzitásának növeléséhez. A növény évelő, ellenáll a téli tartós alacsony hőmérsékletnek és a nyári hosszú szárazságnak. Az országban hagyományosan termesztett zöldségfélékhez képest a spárga sajátos termesztéstechnológiával jellemezhető. Tavasszal, április elejétől május végéig, a vegetáció kezdetén szedik a piacképes részt – a fiatal hajtásokat – kb. 20–22 cm

magasságban, majd június elejétől a növényeket szabadon növekedni hagyják. A vegetáció az első őszi fagyokkal ér véget október végén–november elején.

A spárgaállományt palántákkal vagy gyökértörzsekkel (koronákkal) telepítik. Ha gyökértörzseket használnak ültetési anyagként, a ültetvény betakarítási időszaka egy évvel eltolódik, és az első termést a telepítés utáni második évben érik.

Spárga termesztése gyökértörzsek (koronák) előállítására

A spárga termesztése előállítható csemeteként is, kb. 3 hónapos csemetekori időtartammal, ezzel egy évvel felgyorsítva az ültetvény betakarításba állását. A kultúra ilyen módon történő termesztése előnyt jelent a termék korábbi piacra kerülésében, hiszen a telepítés utáni első évben már kis mennyiségű termés is realizálható. A csemeték azonban gyenge habitusúak és rosszul fejlett gyökérrendszerűek, aminek következtében a következő évben törékenyebb és gyengébb hajtásokat képeznek, amelyek nem felelnek meg a piaci követelményeknek. Ezt részben kompenzálhatják a megfelelő szerves trágyák.

Spárga gyökértörzs (korona)

A megalapozott hagyományos technológia szerint a spárgát gyökértörzsekből (koronákból) termesztik. A gyökértörzseket egy évig csemeteként nevelt növényekből nyerik. A hosszú vegetációs időszak lehetővé teszi a

jól fejlett, erős gyökértörzsekkel rendelkező növények kialakulását, amelyek a következő évben a piaci követelményeknek megfelelő hajtásokat produkálnak. A megfelelő szerves trágyák és trágyázási sémák alkalmazása hozzájárul az erősebb növények termesztéséhez. Ez a technológia, 7–8 hónapos időtartammal, növeli az ültetési anyag költségét, de garantálja a minőségibb termést és az ültetvény stabil termését.

Gyökértörzsek (koronák) telepítése

A gyökértörzsekre (koronákra) nevelt növényeket, mint ültetvény létesítésére szolgáló ültetési anyagot, biológiai módon, tanúsított biológiai területen kell végezni. A helyszín kiválasztásánál figyelni kell a talajprofilra és a talaj fő tápanyagokkal való ellátottságára. A spárta az alluviális-réti talajokat részesíti előnyben, amelyek a felső 0–30 cm-ben kissé homokos-vályogosak és tápanyagban gazdagok. A területeknek gyommenteseknek kell lenniük, ezért döntő fontosságú az elővetemény típusa. Ezt feltétlenül szigorúan be kell tartani, tekintettel a herbicidek biotermesztésben történő alkalmazásának tilalmára és a spárgatermesztés kudarcának kockázatára.

Előnyös gabonafélék vagy olyan zöldségfélék utáni területeket használni, amelyek vegetációjukat október végéig befejezik és lehetővé teszik a talaj előkészítését. Vetés előtt a talajnak jó állapotúnak kell lennie, laza szerkezettel. A magok vetését április végén végzik. Előnyös a talajfelszínt emelt ágyássá alakítani 3 sorral, és öntözést csepegtető rendszerrel biztosítani. Jó eredményt érnek el a csepegtetőcsövek alkalmazásával, 10 cm-es cseppentőtávolsággal. A magokat 8–10 cm távolságra vetik, hogy elegendő helyet biztosítsanak a jól fejlett gyökértörzsek kialakulásához. A növények ritkítása ajánlott magasabb növénytűrűség esetén. A

spárganövények kelése és az első gyomok megjelenése után kézi gyomlálást kell végezni, majd később a talajlazítást és a növények kapálását. Megállapították, hogy a növények csemetekori nevelése során történő Lumbrical trágyázása 1 L/1.6 m² arányban, egyszeri alkalmazva június–július hónapban, jó hatással van, amikor a növények kapálása még lehetséges, nem túl nagyok és a 3–4. elágazási növekedési stádiumban vannak.

Az optimális növényfejlődés érdekében a talajnedvességet a mezővízkapacitás kb. 70–80%-án kell tartani. Heti két vagy három öntözés szükséges, az éghajlati viszonyoktól és a július–augusztus hónapokban bekövetkező extrém levegőhőmérséklet-emelkedéstől függően, amikor gyakrabban kell öntözni, mivel a növények sekély gyökérrendszerrel rendelkeznek és elpusztulhatnak a nedvességhiány miatt.

A tizenkétpettyes spárgabogár (Crioceris duodecimpunctata) lárvája és imágója

A spárga gyökértörzsekre (koronákra) történő biotermesztésének fő problémája a kártevők elleni védekezés. Ezt a kultúrát a tizenkétpettyes spárgabogár (*Crioceris duodecimpunctata*) támadja meg, kártételt mind az imágók, mind a lárvák okoznak. A lárvák különösen veszélyesek, mivel nagyon gyorsan fogyasztják el a cladódiumokat, és a növények elpusztulnak, ha nem történik időben növényvédő szeres kezelés.

A tizenkétpettyes spárgabogár (Crioceris duodecimpunctata) imágó egyede

A biológiai növényvédő szerek választéka korlátozott, és a biotermesztésben engedélyezett széles spektrumú rovarölő szereket alkalmazzák. A növényeket át kell vizsgálni a nagyon apró lárvák után, és a kezelést az első megjelenésükkor el kell végezni. A betegségeket illetően a fiatal növényeket nagyon ritkán támadja meg a rozsdá kórokozója.

Az első őszi fagyokkal a növények aranyárgává válnak, ami a vegetáció végét jelzi. A föld feletti biomasszát levágják és eltávolítják a területről, a növényeket kapálják és felhalmozzák. A következő évben, február–március időszakban, megfelelő körülmények között a gyökértörzseket (koronákat) kiemelik a talajból, válogatják és kiválasztják a jól fejlett, egészségeseket, majd állandó helyre ültetik. A gyökértörzsek (koronák) kiemelését nem szabad elhalasztani, mert március végén–április elején felmelegszik az idő, és indukálódik a hajtásnövekedés. A gyökértörzsek (koronák) kiemelését késkapával végzik kb. 12–15 cm talajmélységben, hogy ne sértsék meg a gyökértörzseket, és a talajt villával távolítják el róluk. A talaj nem lehet vízzel telített vagy túl száraz, hogy elkerüljék a gyökértörzsek (koronák) eltörését a kiemelés során. A jó minőségű spárga ültetési anyag átlagos átmérője kb. 40 mm, friss tömege 60–65 g. A gyökértörzseket (koronákat) ültetés előtt kb. 2–3 hétig tárolhatják.

Spárgaültetvény létesítése

A föld barázdázása közvetlenül az ültetés előtt

A kiemelt gyökértörzseket (koronákat) mélyszántás, több diszkézés és barázdaformázás utáni területekre ültetik. A barázdák közötti távolság 80 cm, de kisépítés esetén célszerű ezt a távolságot a gép munkaszélességével összehangolni. A soron belüli növénytávolság 45–50 cm. A gyökértörzseket (koronákat) a barázda aljára helyezik, a növekedési pontokkal felfelé, és talajjal fedik le. Ha a kultúrát a zöld spárga technológiája szerint termesztik, a barázdák mélysége kb. 20 cm, de a fehér (etioltált) hajtások esetében 30 cm.

Spárga az ültetés utáni első, illetve második évben

Az ültetés utáni első évben a növényeket betakarítás nélkül növekedni hagyják. A termés betakarítása az ültetés utáni második évben kezdődik, amikor a fiatal hajtásokat kb. 2–3 hétig, de nem tovább szedik, hogy ne gyengítsék le a növényeket. A harmadik évben a betakarítási időszak meghosszabbodik és kb. 4–5 hétig tart. A spárgaültetvényeket általában kb. 2 hónapig, április elejétől május vég